

Specifikace vzniku nároku na náhradu újmy za ztížení pastvy skotu v oblasti opakovaného výskytu vlka obecného dle III. Revize Standardu PPK 02 006
(číslování odstavců odpovídá číslování kapitol ve Standardu)

2.1 Organizace pastvy, chovu a práce

Kapitola 2.1.2

„U skotu je změna organizace pastvy, chovu a práce se stádem základním předpokladem pro ochranu stád. Jedná se v principu o shromáždění vysokobřezích matek na zimoviště/zimní výběhy/pastviny zabezpečené dle tohoto standardu či do chlévů, kde matky zůstanou s čerstvě narozenými mláďaty po dobu, kdy jsou mláďata nejzranitelnější (obvykle maximálně do dvou měsíců věku). Opatření lze realizovat s ohledem na podmínky a organizaci konkrétního chovu (synchronizace říje, oddělené držení býka, termíny telení). Při ochraně stád skotu pasteveckými psy je nutné přihlídnout k plemeni skotu a k socializaci psů se stádem.“

Při posuzování nároku na újmu za ztížení zemědělského hospodaření se změnou organizace pastvy skotu rozumí nahnání vysokobřezích matek před porodem a matek s čerstvě narozenými telaty (dále jen „zranitelná skupina skotu“) do zařízení zabezpečených před útokem velkých šelem (chlévů, zimovišť, poroden, zimních výběhů), nebo zabezpečené části pastvin (tato část bude zabezpečena jakýmkoli typem oplocení dle Standardu nebo jejich kombinací). Pokud budou se zranitelnou skupinou skotu trvale přítomni pastevečtí psi, pak není typ oplocení důležitý. S naháněním zranitelné skupiny skotu souvisí náklady na oddělení březích matek od stáda (nemusí být synchronizace říje a matky mohou být březí v průběhu celého roku/pastevního období). Zranitelná skupina skotu ideálně může setrvat v zabezpečeném zařízení nebo zabezpečeném prostoru až do stáří telete několik týdnů (újmu lze uznat do věku 2 měsíců telete) a následně být vypuštěny na pastvinu nezabezpečenou proti vlkům. Zahánění může být jednorázové skupinové – všechny březí matky se před porodem umístí do bezpečného prostoru, nebo lze takto zahánět jednotlivé kusy po oddělení od stáda.

Náklady relevantní pro újmu tedy mohou být:

- Náklady na práci spojenou s nahnáním/navezením zranitelné skupiny skotu do zabezpečených zařízení nebo zabezpečených prostorů před útoky velkých šelem, ponechání této skupiny v zabezpečeném zařízení nebo zabezpečených prostorů a vyhnáním z něj – nutno popsat, zda zahání individuálně (jednotlivě) nebo zahání a rodí víc kusů současně, nebo vozí víc kusů (pak bude relevantní i PHM na dopravu). Doložit počet a seznam otelených krav a telat narozených v rozhodném období, včetně data narození a nákladů vynaložených na jedno tele. Doba, po kterou jsou náklady relevantní, je max. poslední 2 měsíce období březosti matek a první 2 měsíce věku telat.
- Náklady na krmení a vodu a jejich zavážení do zabezpečeného zařízení pro zranitelnou skupinu skotu
- Náklady na podestýlku a její zavážení a vyvážení hnoje do/z zabezpečeného zařízení, v případě chlévů, zimovišť, či poroden, po dobu přítomnosti zranitelné skupiny skotu .
- Náklady na práci spojenou s údržbou funkčního zabezpečení bezpečného místa na telení (podžínání spodního nebo předsazeného elektrického vodiče ve smyslu ochrany proti podhrabání).
- Náklady na chov pasteveckých psů, pokud jsou nepřetržitě přítomni u zranitelné skupiny skotu (socializování se skotem).

Relevantní pro přiznání újmy nejsou náklady spojené s pouhým přeháněním zranitelné skupiny skotu mezi pastvinami s oplocením mimo parametry Standardu (klasicky dva vodiče na pevných kůlech), náklady na práci spojenou s údržbou ohrad nesplňujících podmínky Standardu (podsekávání vodiče ve výšce 40 cm) a další náklady spojené s plněním povinností plynoucích

z předpisů v oblasti ochrany hospodářských zvířat proti týrání a veterinárních předpisů (častější kontrola v období telení).

U jednotlivých opatření je nezbytné rozlišovat, zda se jedná o opatření mimořádné jednorázové?, tj. za situace, kdyby se vlk v oblasti nevyskytoval, by opatření nebylo realizováno, nebo zda se jedná o opatření nákladově náročnější, tj. i v případě nepřítomnosti vlka by bylo realizováno, ale s nižšími náklady. Za mimořádné jednorázové opatření (příloha 3 bod 11 a/ vyhlášky) je možno uznat v konkrétních případech také například jednorázové přehnutí zvířat do k tomu účelu vybudovaného zabezpečeného zařízení, údržbu takového zařízení a další náklady s tím spojené. Za nákladově náročnější (příloha 3 bod 11 b/ vyhlášky) je naopak třeba považovat údržbu běžného oplocení pastviny splňujícího Standard, kde jsou umístěny zranitelné skupiny skotu, protože údržba by byla realizována v nějaké podobě i v nepřítomnosti vlka (např. podsekávání ohrady nezabezpečené proti vlkovi), nebo kontroly zvířat, které jsou stejně jako zabezpečení pastvin proti úniku zvířat povinností podle jiných předpisů. V těchto případech je nezbytné tento rozdíl v nákladech ve výpočtu zohlednit.

2.2 Ochrana pomocí člověka, pasteveckého psa

Kapitola 2.2.2

„Pokud je stádo hospodářských zvířat po dobu pastvy v oplocení pod trvalým dohledem zkušených správně socializovaných pasteveckých psů (bez přítomnosti pastýře), není nutné, aby oplocení pastevního areálu splňovalo požadavky uvedené v kap. 3. tohoto Standardu. Je však třeba vždy zajistit celistvost oplocení tak, aby znemožnilo zvířatům se rozutést.“

Pokud je stádo skotu včetně matek s telaty do věku 2 měsíců (které rodí na pastvině – tzn. farmář nezahání na telení, březí matky neodděluje) hlídáno se stádem socializovanými pasteveckými psy, psi jsou přítomni (v počtu min. dvou kusů na každých 100 ks pasených zvířat) a jsou přítomni u stáda po celou dobu pastvy, lze formou újmy za ztížení zemědělského hospodaření nárokovat náklady na krmení a veterinární péči o tyto psy (pokud je veterinární příspěvek poskytnut z OPŽP, pak nelze kombinovat a je nutné od nároku na újmu odečíst).

Trvalá přítomnost člověka-pastevce při pastvě skotu není Standardem definována jako účinné opatření, resp. je definována pouze u ovcí. S ohledem na skutečnost, že nejzranitelnějšími jsou právě čerstvě narozená telata a vysokobřezí matky při porodech, je celý princip náhrady újmy postaven na ochraně této zranitelné skupiny skotu (dospělý skot není obvykle předmětem útoků vlka, vlci si na dospělý skot netroufají, skot se ve stádě ochrání sám). Celodenní (24 hodinová) ochrana celého stáda skotu (tj. všech chovaných kategorií) pomocí trvale přítomného člověka (pastevce) není způsobitelným opatřením pro uznání nároku na náhradu újmy, protože člověk neobsáhne svými smysly celou pastvinu za tmy, mlhy nebo silného deště. Ochrana pomocí člověka (pastevce) může být uznána pouze v případě, že by pastevec nepřetržitě a efektivně hlídal zranitelnou skupinu přes den, pokud bude na noc zaháněna do zabezpečených zařízení.

Prokazované ekonomický oprávněné náklady musí být řádně identifikovány na jednotlivá zabezpečená zařízení a počet kusů zranitelné skupiny a musí být vždy řádně doloženy účetním dokladem a seznamem otelených krav a narozených telat. V případě, že není možné doložit náklady účetním dokladem s definicí jednotkové sazby a počtu jednotek mimořádného/nákladově náročnějšího opatření (a je to zdůvodněno), řídí se tyto náklady cenou v místě a čase obvyklou.